

Authentiek uiterlijk voor eenentwintigste-eeuwse stadsgezichten

De realiteit waarmaken

Tegen de achtergrond van een toenemende ‘verrommeling’ van binnensteden en het als onkruid opschietende woud van antennes voor communicatie en beeldverzendend, werkt de firma Camouflage aan authentieke oplossingen die niet van echt te onderscheiden zijn. Dat zelfs in bosrijke omgevingen een antennemast ook fraai weg te werken is, werd op de voorpagina van januari getoond. In dit artikel wordt nader ingegaan op toepassingen in stadsomgevingen, waar oppervlaktetechniek de technische wensen van de eenentwintigste eeuw combineert met de karakteristieke waarde van historische gebouwen.

De planologische term ‘verrommeling’ wordt algemeen gebruikt voor snelwegomgevingen, waar alom ‘blokkendozen’ verzezen zijn voor zichtlocaties, in de kennelijke veronderstelling dat mooi ook ongeveer onbetaalbaar is. In toenemende mate gaan bovendien zelfs historische stadskernen steeds meer op elkaar lijken, mede door de winkelketens die er identieke filialen openen. Enerzijds is het logisch om te kiezen voor betaalbare bouwstijlen, hoewel een gemeenteraad wel eens kan eisen dat het aangezicht van bijvoorbeeld een oud plein niet aangetast wordt. Anderzijds is het natuurlijk ook een kwestie van materiaalkeuze – met de juiste oppervlaktetechniek – die in sterke mate kostenbepalend is. Opmerkelijk genoeg is dankzij oppervlaktetechnieken juist op een voordelige wijze in een authentiek uiterlijk te voorzien, hetgeen natuurlijk bijdraagt aan de toeristische waarde van een stad. Door juist niet te kiezen voor bouwmaterialen als kostbaar natuursteen, maar voor natuurgetrouwe nabootsing uit kunststof met een oppervlakteafwerking, worden bovendien tal van andere voordelen bereikt, zoals makkelijke monteerbaarheid, minder gewicht aan de bovenzijde van bouwwerken, en niet te vergeten het voldoen aan nieuwe eisen van deze tijd: radiotransparantie.

RADIOTRANSPARENT “NATUURSTEEN”

Eeuwenoude gebouwen worden steeds vaker benut als locatie voor antennes. Waar veelal antennes voor mobiele telefonie opzichtig aan de buitenzijde geplaatst moe-

ten worden – omdat leistenen en ander natuurlijk materiaal de antenne voor signalen zouden afschermen als hij binnen geplaatst werd –, biedt het plaatselijk vervangen van dergelijke pandbekledingen de mogelijkheid de schotels en antennes weg te werken uit het zicht. Peter van Brunschot is precies tien jaar geleden met Camouflage begonnen, om producten van kunststof te maken om het probleem van de radiotransparantie op te lossen. Zodoende kwam hij in contact met de gebroeders Heesen, die zich toeleggen op ambachtelijk sierwerk en replica’s, zoals levensechte dieren en bomen voor pretparken. De meeste projecten betreffen stenen

Nagemaakte boomschors lijkt sprekend op natuurlijke.

panelen, ombouwen die verlengd worden, schoorstenen en dakkapellen. Momenteel wordt een grote boom gemaakt voor een van de parken... zó levensecht, dat hij wellicht zal kunnen praten. Van Brunschot: “Dat zijn best complexe projecten, het is niet seriematig te maken want het is telkens anders.” Het sluit goed aan bij de enkelstukswerkzaamheden waar hij zelf meestal mee aankomt, wil hij maar zeggen. Al tien jaar laat Camouflage de nabootsing hier fabriceren, de laatste vier jaar in nauwe samenwerking met Frans Heesen die het werk van zijn broer voortzet. “Alles wat we van kunststof maken, wordt hier geproduceerd. Ik kom met schetsen, tekeningen en kleuren. We kiezen de originele grondstoffen, en gaan bij elkaar zitten om te bespreken hoe we het gaan aanpakken. Het komt erop neer dat we zoveel mogelijk de realiteit waarmaken.” Dat de overgangen met het originele materiaal uiteindelijk onzichtbaar zijn, betekent ook dat bij een gedeeltelijke beschadiging na een storm niet een hele zijde van bijvoorbeeld een dakbedekking vervangen hoeft te worden. Van Brunschot: “Van vijftig galmborden bij een kerk hoeven we er bij de door ons toegepaste decoratietechniek soms slechts acht te vervangen. Alles is veel makkelijker.”

VANDAALBESTENDIG

Voor Camouflage zit het meeste werk in het wegwerken van antennes en schotels achter radiotransparant materiaal. Van Brunschot: “Dat is heel veel leisteen, galmborden voor

Decoratiewerkzaamheden in Sint Niklaas: in het petje is onzichtbaar de bedrijfsnaam verwerkt.

kerken, en kozijnen met glas-in-lood." Er zijn veel contacten met telefonieoperators in Nederland, België en Duitsland, en ook bouwmaatschappijen en monumentendiensten weten het bedrijf te vinden. "We worden steeds al in de beginfase gevraagd mee te gaan naar locaties waar antennes in komen, om te helpen kijken waar het moet komen en of het voor het uiterlijk beter zou kunnen. Dan gaan we contouren berekenen, kleuren bekijken, maten opnemen enzovoort." Heesen valt bij: "De stevigheid van de constructies en bevestigingen leggen we vast. Het moet 'hufterproof' zijn, zeggen wij dan." Van Brunschot zit vol praktijkvoorbeelden over wat hij allemaal tegenkomt en helpt oplossen. "Recent waren er bij een veertig meter hoge zendmast enkele panelen uitgewaaid en was er veel stormschade. Dat was aan de Franse noordgrens. We moesten snel komen, anders zouden er nog meer uit gaan vallen. Dus waren we er de volgende dag al met een kraan om het voorlopig dicht te maken. De platen zijn we gaan namaken, door afgewaaide stukken mee te nemen: die vervangende delen staan dus nú hier in de hal. Het is gelukt om alles in zeer korte tijd na te maken, en in een week zaten onze panelen er weer in. Structuur en vorm kloppen precies. Er zijn net proefjes gemaakt voor de kleur, we gaan die doorschijnende kleur exact namaken en over een week gaan we weer de mast in."

NATUURGETROUWE VOGELPOEP

Tot en met de loodslabben voor kerkknokken

zijn radiotransparant na te bootsen. "Stalentorens" met kerkklokken worden inclusief vogelpoep natuurgetrouw nageemaakt. Heesen: "Alles is uniek. Misschien is de mal nog één keer te gebruiken, maar zelfs dat komt weinig voor. Je kan wel zeggen: álles is eigenlijk uniek. Er is ook geen opleiding voor; al doende leert men. Het is ook elke keer anders, elke week hebben we wel wat anders te experimenteren: nieuwe grondstoffen, sterkere materialen, kleuren... Je probeert elke keer nóg sterker en nóg beter te worden met je materiaal. In de polyesterwereld is goed bekend welke diktes welke sterktes halen. Een steenmotief kun je zelf snijden of van een bestaand product afhalen door die als malvorm te gebruiken. Nauwkeurigheid is belangrijk: de hoogte en breedte van de leistenen. Elke regio heeft weer een ei-

Peter van Brunschot (midden) bij een leisteendak-in-aanbouw.

gen formaat en de steen is telkens anders. Het blijft altijd puzzelen. De eerste basis is dat je met een kleur werkt, op dikte naar mate de stevigheid dat vereist," zo etaleert hij zijn vakliefde. Van Brunschot doet hier in enthousiasme niet voor onder: "De kunst is ook de kleur in het product te krijgen, door-en-door, kleurmetingen te doen en dan de juiste pasta bij de leverancier te bestellen." Mossen, vogelpoep, schimmel, alles wat een schilder niet in zijn verfbus wil tegenkomen, komt er bij de projecten van Camouflage juist út. "In Zarren bij de Franse grens gingen twee decorateurs mee, die de eventuele verschillen tussen onze leien en de originele leien volledig wegwerkten". De overgang van de nog aanwezige materialen naar de leien mag niet zichtbaar zijn. "Het uiterlijk is ook afhankelijk van de hoeveelheid duiven in de buurt," merkt Heesen diplomatiek op.

VERROEST KUNSTSTOF

Nabootsing kunnen zo dus juist bijdragen aan de authenticiteit. Van Brunschot toont een plank die nagebootst is, waar Heesen graag de toelichting bij geeft: "En deze is nieuw bijgezet, tien jaar geleden. Maar hoe ouder het origineel dat je vervangt, hoe meer de structuur inmiddels veranderd is. Dan zou je dus ook een oude plank moeten zoeken om de mal van te maken. In het algemeen geldt: hoe nieuwer, hoe gladder. De ruwheid maakt het moeilijker om te maken, maar makkelijker om er structuur in te brengen. De verfpasta heeft een maand nodig om uit te harden en verder mat te worden."

Vaak lenen historische gebouwen en torentjes zich goed als antennelocatie, zoals de nok van deze school in Gouda. Voor het stadsbeeld is de wildgroei echter nadelig, tenzij schotels en antennes onzichtbaar weggewerkt kunnen worden.

Peter van Brunshot, hier in het torentje van een historisch schoolgebouw in Gouda, neemt voortaan een dubbel setje hoofdlampen mee, sinds hij eens bovenin een kerk in het duister tastend over half vergane balken zijn weg terug moest vinden.

Eigenlijk alles, dus ook metaal is na te maken. Van Brunshot wijst erop dat metalics weliswaar niet bruikbaar zijn voor de telefonie, maar een schijnbaar in RAL 9006 gelakte “staal”plaat gaat heel goed lukken. Heesen weet er nog een schepje bovenop te doen: “Ja, en de (gedecoreerde) roest kunnen we er óók vast op zetten.” Korte doorlooptijden dus, en een voorgeroest metalen uiterlijk of alvast groen uitgeslagen ‘oud koper’, zodat daar ook niet op gewacht hoeft te worden zoals bij echt metaal. “De RAL-kleuren zijn er. Chroom is niet na te schilderen zeggen ze, maar ook dát is wel te doen,” merkt hij strijdvaardig op. Van Brunshot onderschrijft dit. “Er is niet één project dat écht niet gaat.” Waarop Heesen het Stenen Tijdperk ook nog weet op te diepen: “Graniet en marmer zijn in allerlei versies te decoreren. De basis is nog ruw en op locatie wordt het nagedecoreerd. De originele vorm en ondergrond heb je er dan zo dicht mogelijk bij als je eraan werkt. Eens moesten we een balustrade nieuw maken die meteen radio-transparant zou zijn, dan kun je namelijk de balustrade gebruiken voor je antennes en is de realiteit terug.”

ANTENNES TOCH MAAR LATEN STAAN

Een mooi praktijkvoorbeeld heeft van Brunshot ook nog wel paraat. In Sint Niklaas wilde de burgemeester de antennes van het gemeentehuis laten verwijderen, maar we hebben ze zo gedecoreerd dat alles mocht blijven staan. Soms ziet hij een gemiste kans langskomen, zoals een krantenartikel over een welgesteld echtpaar dat zeven ton in een restauratie van de woning had gestoken. En eens greep een gemeente mis toen er vier

gietijzeren lichtmasten van 40.000 euro geplaatst gingen worden. Dat had tegen veel lagere kosten ook gekund, of de gemeente had voor dat geld veel grootschaliger kunnen uitpakken met authentiek ogende sfeerverlichting. “We hebben die gemeente gebeld en ons alternatief voorgesteld, maar ze waren al gemaakt. Maar voor een volgende keer zouden ze aan ons denken.” Dat zou ook voor robuuste en creatieve speeltuinobjecten kunnen gelden. Waar de gemeente, Monumentendienst of telecoomaanbieder mee komt maakt hem niet zoveel uit, sterker nog: in sommige gevallen blijkt het vergunningstraject voor alle partijen makkelijker en sneller te worden door te kiezen voor een betaalbare zichtoplossing. “We bieden steeds maatwerkoplossingen. Het verkrijgen van een vergunning voor een antenne-installatie op een gebouw, duurt vaak langer als het niet goed in de omgeving past, want het geheel ziet er vaak niet mooi uit. Wij laten zien hoe het wel mooi kan zonder visuele impact. Dan kan de operator in no time de vergunning krijgen en binnen drie weken kunnen ze zenden. Vergunning en wegomleiding regelen we óók. We zijn vaak binnen 24 uur op locatie, en een paar dagen na het bezoek ligt er vaak al een compleet uitgewerkt voorstel. Binnen drie weken is het vaak al geplaatst. Tot op zestig meter hoogte als het moet, want we hebben een paar vaste kraanbedrijven waar we mee werken. We regelen álles: kranen, wegafzetting en vergunningen, hotels voor de mensen...”

BRANDHOUT

Gevraagd naar de functieloze sierbouwwerkjes die onder de naam ‘folly’ bekend

staan, moet Van Brunshot bekennen dat daar nog geen referenties van zijn. Vooral in Engeland is dit in vroeger tijden erg populair geweest onder welgestelden. Maar de bouwwijze in lichtgewicht materiaal, gecombineerd met diverse oppervlaktetechnieken, maakt het voor de zuiniger Nederlander wellicht ook een haalbare kaart. Aan enkele bedrijven die antennes bij jachthavens plaatsen zijn voorstellen gedaan, om er sierlijke objecten en boomstammen van te maken. Of een dergelijke toepassing bij jachthavens met een camping wellicht door het realistische uiterlijk in een kampvuur verdwijnt, is nog niet overdacht. Momenteel lopen er gelijktijdig acht projecten. Eén ervan past aardig bij de bedrijfsnaam Camouflage: kogelvangsters voor een schietbaan in Neurenberg. In zijn diensttijd verloor Van Brunshot eens de camouflage-netten tijdens een stiekem rondje crossen in een jeep. Wellicht maakt hij onder die dekmantel nu dus naam, om met dát verleden af te rekenen...

MEER INFORMATIE

Camouflage BV
 De Horzak 33, 5347 JA Oss
 tel.: 0412-623018 / fax: 0412-628183
 sales@Camouflage.nl
 www.Camouflage.nl